

KÜRTLERİN KÖKENİ VE KÜRTÇÜLÜK

Doç.Dr.Sait YILMAZ

Öyle günlerde yaşıyoruz ki, hakikaten sınırlarımızın çok iyi test edildiği bir dönemdeyiz. Her gün televizyonlara çıkan birileri kendisinin Kürt olduğunu, Kürtlerin varlığının inkâr edildiğini, anayasada Kürt kimliğinin tanınması gerektiğini, yetmedi Türk kelimesinin de çıkarılmasını ve Kürtçenin de ana dil olarak tanınmasını istiyor. Bu hikâyeye dinleyenlere öyle masum geliyor ki, sade vatandaşlarımız değil, gazete haberleri ile dünyayı tanıyan sözde bazı aydınlarımız, onlara yaranmayı fırsat bilen sanatçılarımız bu taleplere az ya da çok hak veriyor. Hatta korkusundan sonradan tornistan yapanlar, kendisinden tiksinenler bile oluyor. Öte yandan son yıllarda devlet destekli hale gelen Kürtçülük hareketi karşısında gerçekleri bilen aydınlarımız ise gene kişisel korkular nedeni ile selameti susmakta buluyor. Önceki yazılarımdan birinde size Washington merkezli Bipartisan Policy Center düşünce kuruluşunun, Ekim 2013’de yayınlanan “Retorikten Gerçekliğe” başlığıyla ABD’nin Türkiye politikası üzerine bir raporundan bahsetmiştim. Eski ABD Ankara Büyükelçileri Morton Abramowitz ve Eric Edelman’ın başkanlığında, Henry Barkey ve Michael Makovsky gibi isimlerin yazdığı bu raporda ABD’nin Türkiye ve başbakan Erdoğan’a bakışı yanında Kürt sorununa yaklaşımı da anlatılıyordu. O raporda bir şey dikkatimi çekti. Raporun sonunda yer alan sözlük (glossary) bölümünde Kürtlerle ilgili şöyle bir açıklama yapılmıştı; İran kökenli bir halk (Iranian people). İşin aslı Kürtlerin geçmişi ile ilgili hemen hemen tüm çalışmalar, hatta Kürt milliyetçilerinin çalışmaları bile Kürtlerin geçmişi ve tarihi ile ilgili bir sonuca varamamıştır. Neden varamamıştır? Kürt dediğimiz insanların kökleri nedir? Kürt tanımlaması gerçekte nereden gelmektedir? Bu konuyu “Kürtler Neden Devlet Kuramaz” isimli kitabımda uzun uzun anlatmıştım. Devlet olmak için ‘millet’ olmak lazımdır. Kendilerini Kürt olarak ifade eden bu kişilerin talepleri ne kadar mesnetlidir. İşte bu makalede bunları bir kez daha sorgulayacağız.

Kürt Tarihi Tezi

Kürtler, tarihte hiçbir zaman bağımsız bir devlet olamamış, daima, o çevreye hâkim devletlerin yönetiminde kalmışlar, her dönemde bağımsız olmak için çeşitli güçlerin tahrik ve teşvikleri ile başkaldırmışlardır. Bugün Kürt adını alan topluluklar, tarihi gelişiminin bir sonucu olarak ağırlıklı Türkiye, İran, Irak ve Suriye olmak üzere dört devlet arasında bölünmüş bulunmaktadır. Bazıları birkaç Kürt köyü nedeni ile bu ülkelere Ermenistan’ı da ilave etmektedir. Kürtlerin kökeni ve Kürtçenin ne kadar ayrı bir dil olduğu ile ilgili tartışmalar hala ucu açık ve tahminlere dayalıdır. Kürtlerin kökeni konusunda dil’e bakmak bir fayda sağlamamaktadır; Kürtçe’de biraz Arapça, biraz Farsça ve Türkçe dışında pek az sözcüğe rastlanmıştır. Kürtlerin farklı din ve mezheplere mensup olmaları (Sünni, Şii, Alevi, Nasturi, Yezidi, Keldani, Yakubi, Süryani, Yahudi, Yezidi, Hıristiyan gibi), farklı dil, lehçeler ve alt lehçeler konuşmaları onların bir arada yaşamasını ya da bir devlet olması için gerekli alt yapıyı sağlamamaktadır. Ortadoğu’da kendilerine Kürt adı verilen bir topluluk bulunduğu gerçek ise de, bu insanlar dil bakımından homojen bir durum arz etmemektedir. Kürtçe diye tanımlanabilecek ve tüm Kürtlerin ortak olarak anlayabileceği tek bir dil mevcut olmayıp, dört ana grupta çeşitli lehçeleri kullanmaktadırlar. Kürt tarihi yaratmaya çalışanlar romantik hayal gücü geniş olan bazı tarihçiler ve destan üretenlerdir.

Kürtlerin tarihi ve bir ulus oldukları ile ilgili iddialar temel olarak bir kaç kaynak referans gösterilerek yapılmaktadır. Bunlardan en önemlisi Şeref Han adıyla bilinen Bitlis beyinin “Şerefname” adlı elyazısının orijinali olduğu iddiası ile Rus ordusu için

çalışan Fransız oryantalist François B. Charmoy tarafından çevrilen ve Saint Petersburg'da basılan kitaptır. Şerefname'yi Rus subayları sözde İran'daki el yazması eserler içinde bulmuş, Çarın hizmetinde olan Charmoy ise şekillendirmiştir. Kitabının pek çok bölümünde Charmoy, Kürtleri de bu kitaba dâhil etmek için bazı uydurmalar yapmış hatta intihalde bulunmuştur. Şerefname'yi çevirenler konar-geçer anlamındaki 'Ekrađ Taifesi' ifadesini "Kürt Ulusu" olarak tahrif etmişlerdir. Kısaca Batı, Ekrađ'tan bir Kürt ulusu yaratmaya çalışmıştır. Rus ordusu içinde Ermeniler ile ilgili propaganda çalışmaları yapan ve daha sonra Kürt tarihi yazmakla görevlendirilen iki bilim adamı gerçekte ise Rus subayı olan Vladimir Minorsky ve Basili Nikitine tarafından yazılan kitaplar ise 1940 yılından sonra basılmıştır. Şerefname'den sonra en çok ilgi gören kaynaklardır. Doğu bilimcileri olan Minorsky ve Nikitine, Birinci Dünya Savaşı esnasında Rusların Basra'ya inme hedefleri için Kürtleri ayaklandırmaya çalışıyorlardı.

Siyasi Kürtçülük hareketinin ideolojik bir boyut olarak ortaya çıktığı 1898 yılından itibaren 'Kürt Tarihi' yaratma gayretleri de görölmeye başlanmıştır. Ancak, tarihte Kürtler ile ilgili en küçük bilimsel bir işaretin olmayışı yukarıda da ifade edildiği gibi V.Minorsky, Basile Nikitine, Mehrdad R. İzady, Cemşid Bender, Bilal Aksoy, Gürdal Aksoy gibi yerli ve yabancı araştırmacıları bir takım teoriler üretmeye sevk etmiştir. Bu nedenle Kürt tarihi çalışmaları bilimsel temelsizlik nedeni ile daha çok Kürtlerin yaşadığı kabul edilen coğrafyalarda yaşayan önceki ırklar ile bağlantı kurma arayışına yönelmiştir. Sonuç olarak, ortada herhangi bir geçerli kaynağa dayanmayan Kürt tarihi kurgusu vardır. Ancak, hiçbir Kürdolog henüz Kürtlerin kökenini bilimsel olarak kanıtlarıyla bulamamış, bu konuda sadece çeşitli iddialar ortaya atılmıştır. Kürtlerin kökeni ile ilgili ortak kanaat şu şekilde özetlenebilir. Kürtlerin atalarının Turanî kavimler olarak Zağros Dağları bölgesinden gelmesi M.Ö. 2. yüzyılda İskitler ile başlamış, M.S. 3. ve 4. yüzyılda Hunlar ile birlikte sürmüştür. M.S. 226'da güçlü Sasanî İmparatorluğu'nun kurulması ile Orta Asya'dan gelen Turanî kavimlerin akınları kesilmiş ve Zağros Dağlarındaki Turanî kavimler burada bulunan İrani kavimleri ile karışmaya başlamıştır. Zağros Dağlarında yerleşik bulunan İrani kavimler Lor ve Lekler ile karışarak büyük ölçüde ırk ve dil değişimine uğramışlardır. Böylece günümüzün Kürt halkının ilk tohumları atılmıştır. Zağros Dağları Mezopotamya'nın doğu sınırı olması nedeni ile çok sayıda Bizans-Sasanî savaşı sahne olmuş ve bu savaşlar Kürtlerin dağlarda yerleşmesine yol açmıştır.

Kürt, Kürdistan ve Kürt Edebiyatı Yaratma Gayretleri

Tarihte Kürt sözcüğünün geçtiği ilk eser Arap gezgin Mesudi'nin seyahatnamesidir (M.S.943). Mesudi, ilgili bölümde şunları yazar: "*Kürtlere gelince, insanlar onların kökeni konusunda ihtilafa düşmüşlerdir.*" Mesudi'den 650 yıl sonra Şerefname'de de aynı soy tartışmasına girilecek ancak Kürtlerin soyu bulunamayacaktır. Şerefname'de hiçbir şekilde 'Kürdistan' ve 'Kürt' kelimeleri geçmez. Hitit döneminden Türk fethine kadar Kürdistan terimi olmadığı gibi Selçuklu döneminde de Anadolu coğrafyası üzerinde böyle bir tespit ve terim mevcut değildir. İlhanlılar döneminde İran-Irak sınırındaki Cibal deneni dağlık bölge Kürdistan olarak anılmakta idi. Osmanlı döneminde ise Tanzimat sonrası idari değişikliğe kadar 500 yıllık bir evrede resmi kayıtlarda Kürdistan diye anılan bir bölge söz konusu değildir. Osmanlı fermanlarında yer alan Kürdistan ifadesi bir coğrafya olmaktan çok eyalet, sancak, kaza gibi idari birimler içinde yer almış izafi bir terimdir. Bugünkü adlandırma tamamen 19. yüzyılın bir kurgusudur. Kürdistan, Selçuklu Sultanı Sancar tarafından kullanılmış, bugünkü İran ve Irak bölgesinde bulunan Zağros'ta doğrudan merkeze bağlı bir eyalettir. Bu eyaletin valisi de Türk'tür, Kürt değildir. Kürdistan terimi.

“Kürdistan” yine “ekrad”dan türetilmiş, dağda yaşayan, konar-göçer kabilelerin mekânı anlamında kullanılmıştır. Bunun böyle olduğunu Evliya Çelebi'nin seyahat notlarını okurken daha iyi anlamaktayız.

Kürtler için tarih yaratma çabası onlara ayrı bir dil yaratma çabası ile paralel olarak yürümüştür. Tarihsel olarak “Kürt” adı yoktur, yani Kürtçede Kürt'ün anlamı bulunmamaktadır, bu tür gayretler son iki yüzyılın ürünüdür. Bugün konuşulan Kürtçenin, Farsçanın bir lehçesi olduğu kanıtlanmıştır, Kürtçe, bağımsız bir dil değil, Fars dilinin bir şubesidir. Kürtler, yaşadıkları ülkeye göre Latin, Arap ve Kiril harfleri kullanmakta, ortak bir alfabeleri bulunmamaktadır. Anadolu'daki Kurmançi dışında İran, Irak, Suriye gibi ülkelerde Gorani, Badinani ve Sorani lehçeleri kullanılmaktadır. Zazalar ve Aleviler Kürt değildir. Bugün Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki Kürt nüfusu esasen Şah İsmail'in Anadolu'ya yönelik çabalarını engellemek için Yavuz tarafında sınır boylarına yerleştirilmek üzere Irak'tan getirilen Kürt gruplardır. Bu dönemden sonra pek çok Türk beyliği Kürtlere karışmıştır. Diyarbakır, bir Kürt şehri değildir. Diyarbakır (Diyar-ı Bekir) ismi şehri işgal eden Arap aşireti lideri Bekir bin Vali'den gelmektedir. Yakın zamana kadar Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Türk nüfusu daha fazla idi. Doğu Anadolu'daki pek çok Türkmen ve Ermeni köyü etrafındaki Kürt aşiretlerinin etkisi ile zamanla Kürtçe lehçelerini kullanmaya başlamış ve kendini Kürt sanmaya başlamışlardır.

Kürtlerin dili ve edebiyatı diye tanıtılan eserler de çalıntı ya da tahrifat yapılarak günümüze gelmiştir. Çünkü ellerinde, Kürtçe dedikleri dil veya lehçe ile yazılmış metinler yoktur. En eski denilen metinler bile 1700'lü yıllara kadar geri gider. Kaldı ki 1700 ile 1900 arasında Kürtçe eser sayısı 50'yi, yazar sayısı 10'u bulmaz. Kürtçülerin tek övünç kaynağı olan en ünlü eser Mem-u Zin (Mem o Zin) adı verilen destandır. Ahmede Hani tarafından 1968 yılında yazılan eserin orijinal metin yoktur. Ancak, Mem-u Zin'in, Türk Destanı Mem-i Alan'dan bir derleme olduğu ortaya çıktı. Şerefname'de anlatılan hikâyeleri ve efsaneleri de daha sonra Kürtçüler, Kürt efsaneleri olarak adlandırmışlardır. Bu efsaneler Türk, Fars ve Arapların kendi ulusal efsaneleridir. Kürtçülerin diğer bir büyük tahrifatı tarihte Büğdüz Aman olarak geçen Oğuz beyinin adının Boğdaz Ermene olarak değiştirilmesidir. Böylelikle Aman yerine Ermene kelimesi geçirilmiş ve Ermeni bağlantısı kurulmuştur. Kürtçülerin diğer bir gayreti ise Selahaddin Eyyubi'yi Kürt gibi göstermektir. Eyyubilerin kökeni olarak gösterilen Divin, bir Türk kentidir. Kentin halkı Arşaklı Türkleridir. Oğuz Türklerinin Kınık Boyu'ndan Selçuklular Doğu Anadolu'ya ve Azerbaycan'a geldiklerinde, bölge zaten diğer Kıpçak ve Oğuz boyları tarafından Türkleştirilmişti.

Kürtçülük Faaliyetleri

11. ve 12. yüzyıllar, Selçuklular ile birlikte Azerbaycan, Anadolu, Suriye, Mezopotamya gibi bölgelerin birer Türk yurdu olmasına tanıklık etmiştir. Özellikle Azerbaycan ve Doğu Anadolu'nun bir bölümü bu yüzyıllarda Türkmen boylarının toplanma sahası görünümündeydi. 11. yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren başlayan büyük Oğuz göçü ve Türk hâkimiyeti siyasi istikrarı sağlamış ve bu coğrafyaya yeni bir kimlik kazandırmıştır. Bu yeni kimlik “Türk Kimliği”dir. 11. yüzyıldan itibaren bölgedeki Türk kimliği ve Türk damgası Küçük Asya'nın etnik, siyasi, kültürel ve ekonomik yapısını şekillendirmiş ve bu yapı günümüze kadar gelişerek, özünden bir şey kaybetmeden devam edip gelmiştir. Anadolu'nun, Kafkasya'nın, Mezopotamya'nın velhasıl Orta Doğu'nun bu siyasi yapısı içinde “Kürt” adı altında toplanan unsurlar tamamen Türk tarihinin tabii seyri içinde yer almışlardır. 1826-1828 yıllarındaki İran-Rus Savaşı sonunda yapılan Türkmençay anlaşmasıyla İran'da Kürt nüfusunun bulunduğu topraklar Rus egemenliği altına girdi. Hemen akabinde Ruslar,

Kars ve Ardahan'ı da işgal ettiler. Böylece Avrupa o dönemki müttefiki olan Osmanlı dolayısıyla Kürt nüfusu ile karşılaştı. Rus yetkililer İran ve Osmanlı'ya karşı Kürt kartını kullanabilmek için tarihin ilk Kürdoloji çalışmalarını başlattılar.

20. yüzyılın başlarına gelindiğinde Türkler ve Kürtler kendilerini Sünni Müslüman olarak görüyor, etnik milliyetçiliğe pek rağbet etmiyorlardı. Başkent İstanbul'da yaşayan bazı Kürtlerin ayrılıkçı düşünceleri 20. yüzyıl ile başladı. 2. Meşrutiyet'in getirmiş olduğu özgürlük ortamında Kürtçülük akımının temellerini kökünden değiştirip emperyalist güçlerle dirsek temasına sokacak olan dernekler ve fikir kulüpleri ortaya çıktı. Kürtler, Birinci Dünya Savaşı sırasında Osmanlı İmparatorluğu'na sadık kalmışlardı. Savaşın hemen ardından bir grup Kürt, kendilerini Anadolu'daki direniş hareketiyle özdeşleştirdi ve onu destekledi. Musul Sorunu döneminde birbiri ardınca ortaya çıkan ve tamamen emperyalizmin bir oyunu olan Kürt hareketlerinin, Anadolu'da 1938'den sonra büyük çapta durduğu ve sakinleştiği görülür. 1961 Anayasası'nın getirdiği hak ve özgürlükler ise sadece sol düşüncenin değil önce sol düşünce içinde olmak üzere Kürtçü hak ve tanınma taleplerinin dile getirildiği kanallar ortaya çıkardı.

1971 yılında Devrimci Doğu Kültür Ocakları, Kürtçü faaliyetleri nedeni ile kapatıldı. 1975-1980 yılları arasında Türkiye'de solun aşırı derecede bölünmesi Kürt solunu da etkiledi. Böylece, Özgürlük Yolu (Sovyetik), Kawa (Maoist), Rızgari (Sovyet-Çin bölünmesinden bağımsız) gibi örgütler ortaya çıktı. PKK da, Marksist-Leninist bir örgüt olarak aynı dönemde kuruldu. Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde günümüze kadar devam eden Kürtçü bölücülük faaliyeti, kuruluşu aslında 1973 yılına kadar geri giden ancak eyleme geçtiğini 1978 yılında açıklayan PKK terör örgütü faaliyetleri ile başladı. Kürtlerin yaşadığı sorunlar ve acılarda özellikle Kürt aydınının sorumluluğu büyüktür. Çünkü bu aydınlar, yanlış bilgilendirmeler ve propagandaların etkisi ile kendi soydaşlarına, içindeki yaşadıkları hükümetlerine ihanet etmenin acı sonuçlarını hala toplumumuza yaşatmaktadırlar. Kürt kardeşlerimiz, son dönemde Kürtlerin ayrı bir millet olarak inkâr politikası ile karşı karşıya olduğu, Cumhuriyetin kurulmasında Kürtlerin payı ve haklarının verilmediği, Kürtlere temel haklarının (kimlik, ana dilde eğitim vb.) olmadığı gibi savlarla kendi ülkelerine düşman edilmeye, ayaklanmaya teşvik edildi.

Ortadoğu bölgesinde ağırlıklı olarak dört devletin sınırları içinde yaşayan ve çeşitli din, mezhep, dil ve kültüre sahip Kürtler, 1800'lü yıllardan bu yana maalesef bölge ile ilgili çeşitli menfaatleri olan birçok devlet tarafından kendi menfaatleri doğrultusunda kullanılmışlardır. Bunların gerçekliği, ilgili devletlerin bugün tamamen açılan devlet arşivlerinde açıkça görülmüştür. Kürtlerin bu devletlerde genelde feodal bir yapı, aşiret ve kabile benzeri içe kapalı toplum yaşantısı içinde bulunmaları da, reislerinin kendi menfaatleri doğrultusunda aşiret mensuplarının ve masum insanları kullanılmasına ve sonuçta büyük zararlar görmelerine neden olmuştur. Yaşadıkları bölgeler ve devletler itibariyle genelde nispeten sarp ve dağlık arazi kesimlerinin seçilmesi, o bölgelerdeki diğer etnik yapılara ilave olarak Kürtlerin de sosyal, ekonomik ve eğitim alanlarında gelişimlerini engellemiş, bu bölgelere devletlerin siyasi nedenlerle veya coğrafi şartların dikte ettirdiği zorluklar nedeniyle yaptığı yatırımlar yeterli seviyeye ulaşmamıştır. Bu hususlar, Kürtlerin içinde yaşadıkları devletlere ve hükümetlerine duyduğu güvenin azalmasında, başka devletler tarafından istismar edilip kullanılmalarının başlıca malzemesi olmuştur.

Sonuç Yerine

Bugün Anadolu topraklarında yaşayan Kürt kardeşlerimizin büyük çoğunluğu bağımsız bir devlet peşinde değildir. Bu ülkenin bir ferdi olarak birlikte yaşamaktan mutlu ve devletine bağlı kişilerdir. Onların sorunları daha çok ekonomik ve sosyaldır. Bunun için de öncelikle güvenlik sorunu halledilmelidir. Güvenlik sorunu ise onları kalkan yaparak sözde bağımsız bir Kürt devleti kurma peşinde, kendi siyasi emelleri peşinde koşan terör örgütü ve siyasi uzantılarından kaynaklanmaktadır. Kürtlerin bağımsız bir devlet kurma hayali, gerçekleşmesi mümkün olmayan ancak bu coğrafyada yaşayan herkese bugüne kadar olduğu gibi acılar çektirmeye devam edecek bir gayrettir. Bunun nedenlerini aşağıdaki gibi sıralayabiliriz;

- En başta da söylediğimiz gibi devlet olmak için millet olmak lazımdır. Farklı ülkelerde yaşayan Kürtler için ayrı bir ırk, ortak bir dil ve hatta din ve tarihten bahsetmek mümkün değildir. Irak, Suriye, İran ve Türkiye Kürtlerinin bir arada yaşaması ve ortak bir kültürü paylaşması mümkün değildir. Irak'ın kuzeyindeki Barzani örneğinde görüldüğü gibi diğer ülkelerdeki Kürtler ile iletişim kurma zorluğunun da ötesinde biri diğerini kendi bölgesinde istememektedir.

- Uluslararası konjonktür dört devletin sınırlarının arasında ayrı bir Kürt devletine hiçbir zaman müsaade etmeyecek, böyle bir boşluk her zaman baskın olan komşu devletlerden biri tarafından doldurulacaktır. Irak'ın kuzeyindeki Kürt bölgesi ABD'nin bölgesel çıkarları ve bölgedeki petrolü çekmek için suni olarak oluşturulmuş, geçici bir Amerikan adasından başka bir şey değildir. Batılı güçlerin bir Kürt devleti kurma illüzyonu, bu çıkarlar denkleminin geçmişte olduğu gibi tuzağıdır.

- Bugün Türkiye'deki Kürt vatandaşlarımızı bağımsız bir Kürt devleti hayali ile etkilemeye çalışan PKK ve siyasi uzantılarının tasfiye olması daha önce de yapıldığı gibi çok zor değildir. Terörle mücadeleye dönülmesi halinde, Irak'ın kuzeyine yapılacak orta ölçekli bir harekât bile 1990 öncesi ve 1994-1995 yıllarında olduğu gibi PKK'nın kısa sürede bir kez daha tasfiyesini sağlayacaktır. KCK operasyonlarında görüldüğü gibi devleti istihbaratı uyumamakta, PKK'ya siyasi yollardan destek olanları da aynı akıbet beklemektedir.

- Kürtlerin kendi kaderini tayin hakkı olduğu ve zamanı gelince bu hakkı kullanacakları yönündeki uluslararası hukuka yönelik beklentiler de boştur. Bu hak 1970'li yıllara kadar sadece sömürge durumuna düşmüş ülkelere tanınmıştır. BM düzenlemeleri her şeyden önce devletlerin egemenliği ve toprak bütünlüğüne saygı esasına göre yapılmıştır. Bunun istisnası devletin ancak söz konusu insan grubuna farklı muamele yapmasıdır ki, Türkiye için bu hiçbir zaman söz konusu olmamıştır.

1920'li yıllardan itibaren Kürtlerin yaşadığı dört ülkeden demokrasi ve insan hakları açısından en gelişmiş devlet olan Türkiye'de, etnik kökeni Kürt olan vatandaşlarımızın gerek anayasada yer alan temel hak ve özgürlükler ve gerekse insan hakları konusunda tanınan haklar ve esaslar nedeniyle ekonomik, siyasi ve sosyal haklar anlamında en gelişmiş Kürt nüfus oldukları görülmektedir. Kürt etnik kökenli vatandaşlarımız Türkiye'de azınlık veya ayrı bir yerli halk değil, bu devletin kurucu asli unsurlarından birisi olarak Türk Milleti'nin ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmektedir. Kürtlerin en fazla özgür olduğu, en iyi eğitim aldığı, en rahat ettiği ve ülke yönetiminin her kademesinde görev aldığı tek ülke Türkiye'dir. Hepimiz, Türkiye Cumhuriyetinin eşit haklara sahip vatandaşları olarak, kimsenin ırkını, dinini, inancını hor görmeden ve onu ötekileştirmeden, kendi kültürlerini de muhafaza ederek, ortak bir gelecek ve karşılıklı hoşgörü ve barış anlayışı içinde bu devletin geleceği için birlikte neler yapabiliriz, bunun için çalışmalıyız. Bu, takip edilecek tek rasyonel ve demokratik yoldur. Biz, Türkler ve Kürtler, et ve tırnak gibi bin yıldır

birlikte yaşamız aynı tarih ve kültürü paylaşmış bir milletiz. Ziya Gökalp'in 1922 yılında dediği gibi; "Hangi Türk Kürtleri sevmiyorsa Türk değildir, hangi Kürt Türkleri sevmiyorsa Kürt değildir."

@Doç.Dr.Sait YILMAZ